



Употребата на ИКТ во наставниот процес на средните училишта

Магистерски труд

Радмила Живановиќ

Скопје, 2010





ТРАНСФОРМАЦИЈА НА ТРАДИЦИОНАЛНИОТ МОДЕЛ НА ОБРАЗОВАНИЕ

- 1. Трансформација на општествени барања** (постиндустриско општество, комодифицирано општество, брзи промени, наплив на слабо организирани информации, колективизација на знаење)
- 2. Потреба за нови вештини - вештини на 21ви век** (тимска работа, критичко мислење, флексибилност, применливост, технолошка и дигитална писменост, граѓанска свесност, конфликт менаџмент)
- 3. Трансформација на стратегии на учење** (проектно учење, конструктивизам, учење според барање, имплементација на научено, колаборативно учење, ученик-насочена настава, и сл)
- 4. Трансформација на улоги на ученик и наставник** (наставник како фасилитатор и ментор во учењето, ученикот како активен учесник и продуцент на сопственото знаење)



УЛОГА НА ИКТ ВО ТРАНСФОРМАЦИЈА НА ОБРАЗОВАНИЕ

80тите години = „компјутери во образование“,
„тренинг и пракса“

Крај на 80ти = „информациска технологија во образование“,
Компјутерски-асистирана инструкција

90ти години = Информациско-Комуникациска Технологија (ИКТ),
ИКТ како колаборативни и комуникациски алатки

ИКТ ВО ОБРАЗОВАНИЕ- глобален контекст

Анализа на национални и интернационални истражувања:

- 1. Impact2-The Impact of Information and Communication Technologies on Pupil Learning and Attainment, 1999-2002, Англија**
- 2. Pilot- Project Innovation in Learning, Organization and Technology, 1999-2003**
- 3. ACOT-Apple Classroom of Tomorrow- 1985-1995**
- 4. SITES-Second Information on Technology in Education Study 2006, интернационална студија на IEA, 22 земји**
- 5. Истражување „Е-учење во Нордиските земји“, 2006**
- 6. Референтната студија за состојбата на употребата на ИКТ во европските училишта 2006, (25 земји на ЕУ + Норвешка и Исланд)**

ИКТ ВО ОБРАЗОВАНИЕ- локален контекст

Анализа на национална образовна политика:

1. **Националната програма за развој на образованието 2005-2015**
2. **Нацрт програма за развој на ИКТ во образование (2005-2015)**
3. **Националната стратегија за развој на информатичкото**

општество
Анализа на национални и интернационални програми и иницијативи:

1. **Пекснас (1997-2002)**
2. **Е-Школо (2003-2008) (www.schools.edu.mk)**
3. **Македонија се поврзува (2004-2007)**
4. **Модернизација на образованието (2004-2009)**
5. **Компјутер за секое дете (2006-2015)**
6. **Конференција Е-Општество, 2008**



Теренско истражување: Употреба на ИКТ во наставата од страна на ученици и наставници од средните училишта во Р. Македонија

Предмет на истражување:

Приказ на употребата на Информациско-Комуникациските технологии (ИКТ) во наставниот процес во средните училишта на Р. Македонија.

Техники на истражување: Прашалник дизајниран за потребите на истражувањето. Изготвување на две верзии

Временски период: 20 мај до 20 јуни 2009

Примерок на истражување: Два пригодни примерока

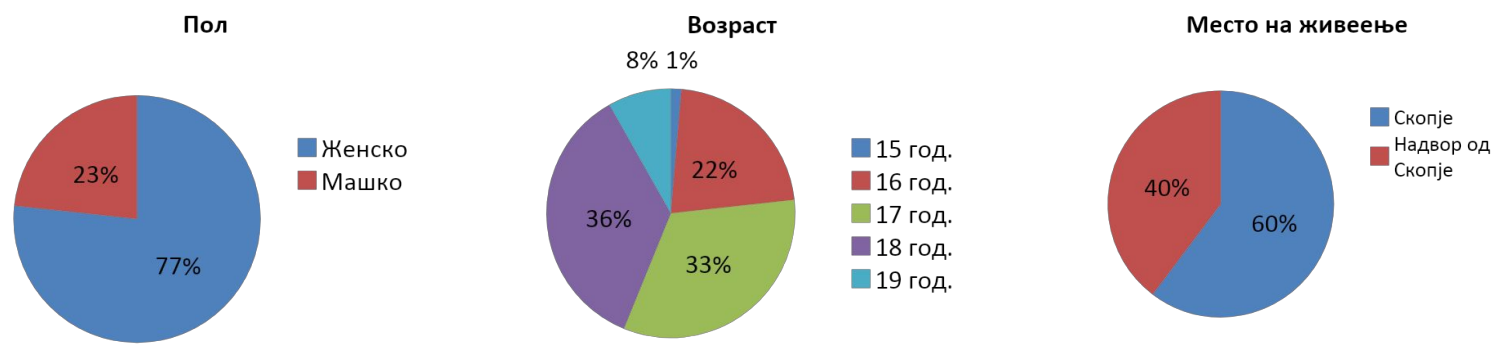
Примерок Наставници: 93 испитаници

Примерок Ученици: 73 испитаници



Демографски карактеристики на примероците

Карактеристики на примерокот Ученици:



Карактеристики на примерокот Наставници:



Лична употреба на ИКТ од страна на Ученици и Наставници:

- **Кај наставниците и учениците употребата на компјутер се поистоветува со употребата на интернет.**
- Кај ученици и наставници лична употреба на ИКТ се остварува првенствено во домашни услови и потоа и во училиште (доместификација на ИКТ);
- **Учениците и наставници ги користат ИКТ „речиси секој ден“;**
- Најчеста причина за личната употреба на компјутерот од учениците е интернетот. Покрај тоа, наставниците го користат компјутерот почесто за работа а учениците за забава;
- **Најмногу наставници започнале да го користат интернетот пред повеќе од три години. Учениците бележат различен почеток , а најголем број од нив започнале да го користат пред 1 година;**
- Учениците поседуваат повеќе од една е-меил адреса, додека наставници претежно една е-маил адреса;

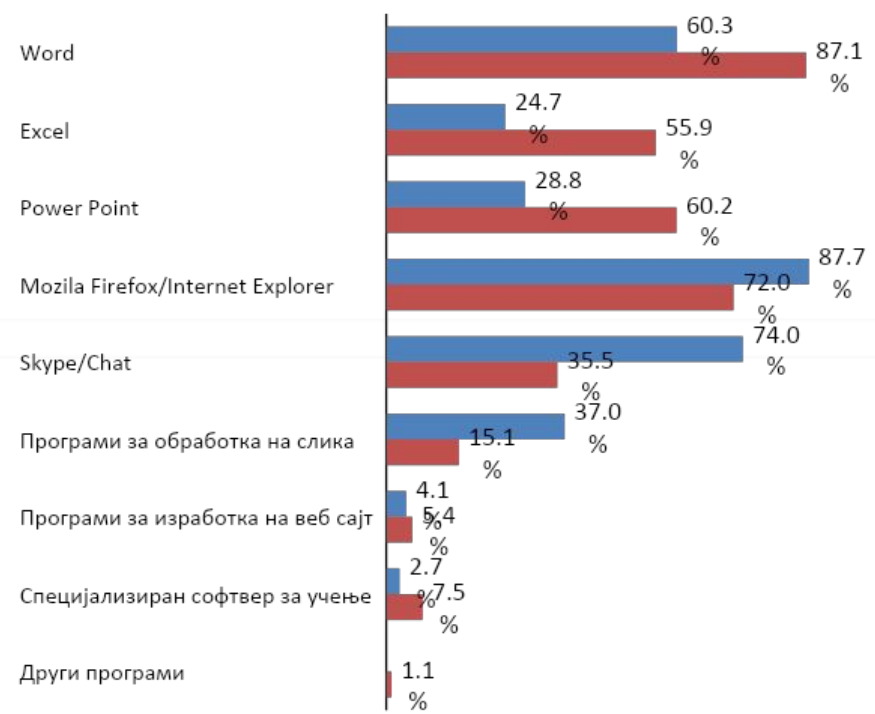
Употреба на ИКТ во настава:

- **Наставниците во 94,6% посетиле обука и во најголем процент се изјасниле за обуката Едубунту (Компјутер за секое дете).**
- **Постои висок процент на пристап до ИКТ во училиштето од страна на учениците (86,3%) и наставниците (93,5%). Учениците најчесто пристапуваат во училницата а потоа во компјутерска лабораторија, додека наставниците пристапуваат во училница, компјутерска лабораторија и во наставничка канцеларија;**
- **Поголемо користење на ИКТ од страна на наставниците за планирање на наставата постои на седмично ниво отколку на дневно ниво;**
- **Поголемо користење на ИКТ од страна на учениците за исполнување на наставните задачи постои на седмично ниво отколку на дневно ниво;**
- **Постои голем процент на Наставници (околу 50 %) кои се изјасниле дека воопшто не го користат ИКТ во тек на настава за разлика на помалиот процент од учениците (околу 30%);**

Употреба на компјутерски и интернет програми во настава:

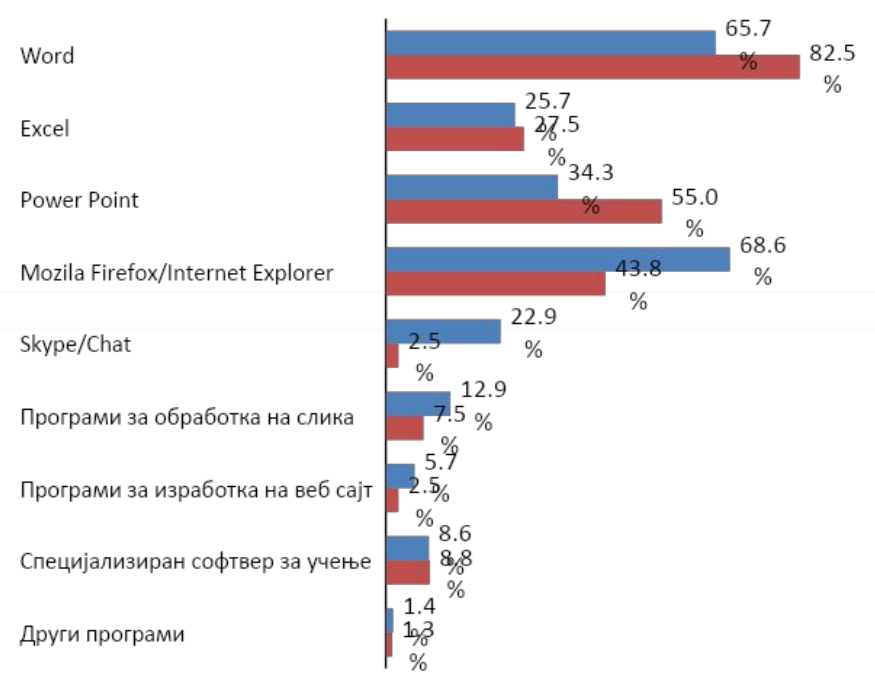
Лична употреба на компјутерски и интернет програми

Ученици Наставници



Употреба на компјутерски и интернет програми во наставата

Ученици Наставници



Практикување на интернет активности:

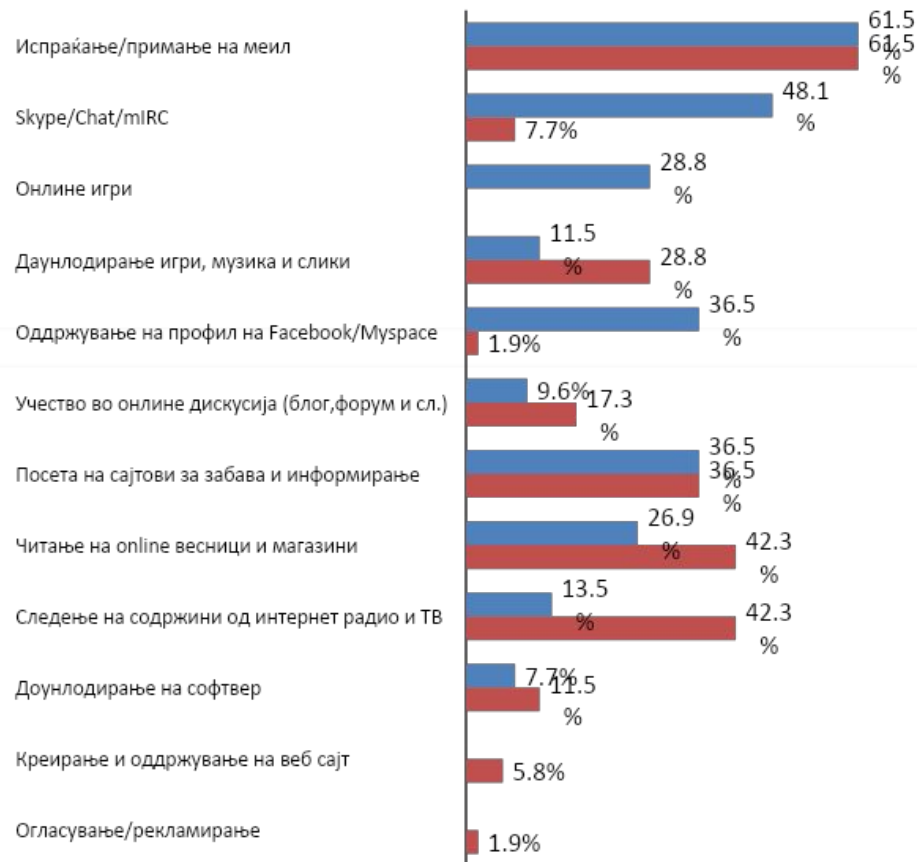
Лично практикување на интернет активности во последните три месеци

Ученици Наставници



Училишно практикување на интернет активности во последните три месеци

Ученици Наставници



Причини за користење на ИКТ во настава:

- Наставниците и Учениците го користат интернетот најчесто за „дополнување и проверка на информации поврзани со наставниот материјал“ а во најмал процент за „онлајн дискусија со другите ученици“.
- ИКТ во однос на типот на наставата се користи најчесто во индивидуалната настава а многу помалку во групната настава. Фронталната настава, од страна на наставниците сеуште се перципира како доминантен начин на настава.
- Проектната настава е избрана за најзастапен тип на компјутеризирана настава. Поради тоа учениците и наставниците најмногу ја користат проектната задача при употреба на ИКТ во настава додека најмалку застапена е онлајн дискусијата.
- Ученичката активност во тек на настава при употреба на ИКТ сеуште се набљудува со индивидуален пристап или завршена задача.
- За потребите на наставата, наставниците најчесто комуницираат преку е-маил, додека учениците најмногу користат инстант комуникација и е-маил.

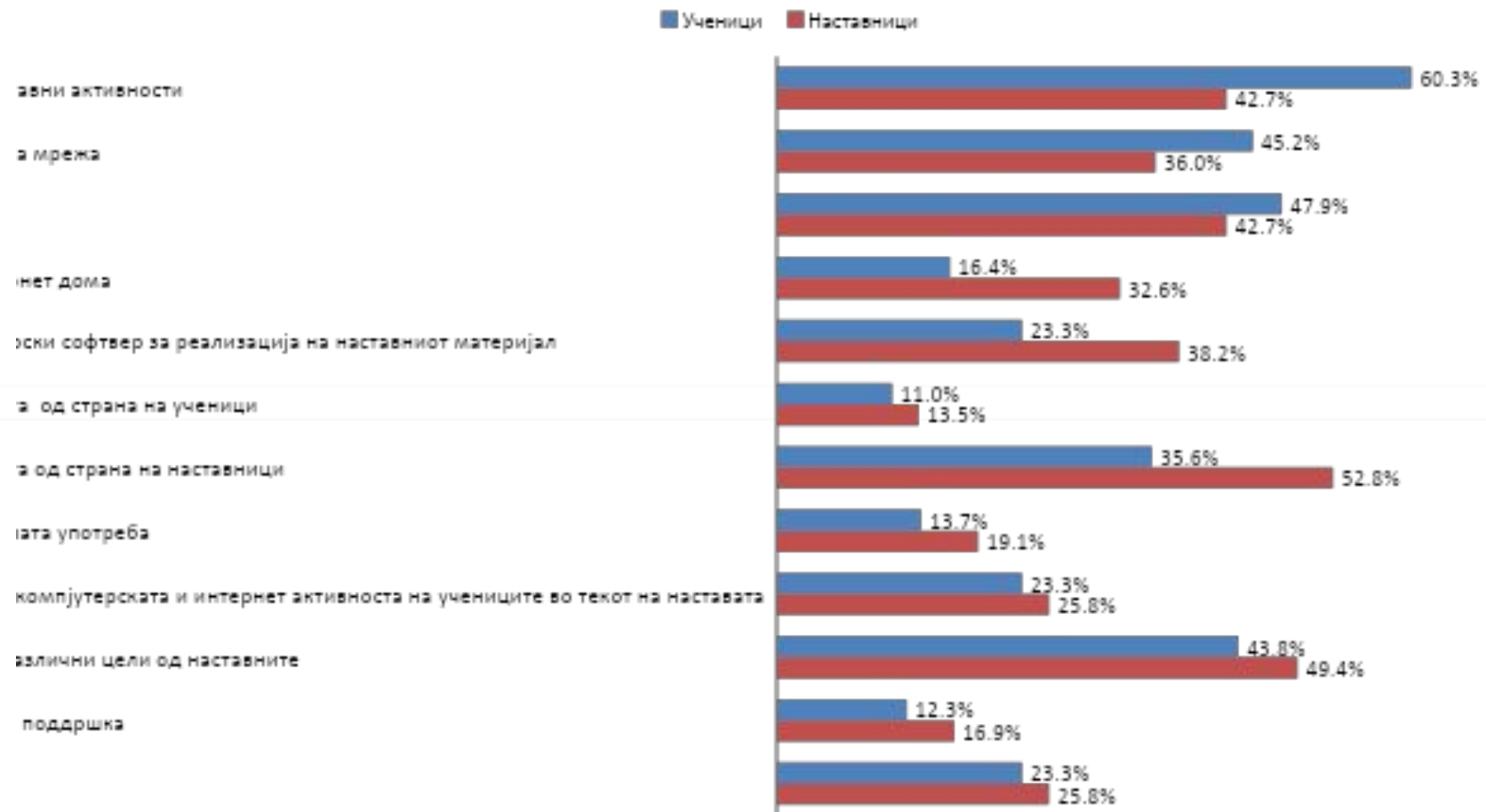
Техничка поддршка и ресурси при употреба ИКТ во настава:

- **Наставниците и Учениците во најголем процент не знаат или сметаат дека не постои техничка поддршка за реализација на компјутеризираната настава.**
- Наставниците и Учениците не знаат за постоење на веб сајт, и доколку тој постои не го користат како значаен веб ресурс во наставата.
- **Наставниците и Учениците не знаат или сметаат дека не постојат електронски портфолија на учениците.**
- Наставниците и Учениците не знаат или бележат мало присуство на друга опрема при реализација на наставата.

Мислења на наставниците и учениците во однос на употреба на компјутер и интернет во наставата:

- **„Компјутерот е корисна алатка која многу придонесува и која повремено треба да се вклучува во наставата“**
- **„Интернетот е соодветен извор на информации кој ми помага да ја организирам наставата/реализирам наставните задачи и нуди можност за комуникација со учениците и после наставата“**
- **Н: „Наставникот треба да им овозможи на учениците да обработат и презентираат дел од наставниот материјал“**
У: „Наставникот е единствениот способен да го обработи и пренесе наставниот материјал“
- **„Наставниците многу послабо ги владеат ИКТ од учениците и им е потребна континуирана обука“**
- **„Учениците ги владеат ИКТ но не ја знаат соодветната намена во наставата“**

Причините за недоволно користење на ИКТ во настава:



МОИТЕ УВИДИ

Во однос на национална образовна политика и стратегија:

- Голем степен на инфраструктурна опременост и спроведени обуки наспроти слабата употреба на ИКТ во образование;
- Не постојат препознатливи критериуми за евалуација на степенот и квалитетот на компјутеризација и дигитализација на образование;
- Неповрзани национални програми и иницијативи;
- Непостоење на трансфер на искуство и искористување на претходно обучен наставен кадар во спроведување на реформите;
- Декларативно ниво на постоење на национална визија за современо и дигитализирано образование;
- Наметната наспроти партиципативна национална стратегија;
- Неинволвираност на директните учесници во планирање, осмислување и реализација на наставата.

Во однос на конкретна употреба на ИКТ од страна на наставници и ученици:

- Наставници и Ученици манифестираат солидна лична употреба на ИКТ и повисок степен на интеграција на ИКТ во личниот наспроти училишниот контекст.
- Учениците побрзо се адаптираат на технолошките барања и посестрано ги искористуваат
- Учениците гледаат на ИКТ како на дел од сопствениот животен стил, додека наставниците гледаат на ИКТ како дел од нивното стручно образование.
- Разликата помеѓу Наставници-Ученици во однос на употреба на ИКТ посоодветно би се лоцирала доколку се воочува низ односот на лична наспроти училишна употреба отколку во однос на генерациски јаз и искуство.
- Прашање на пристап и функционалност на ИКТ во настава подоминантно од прашањето на ефективна употреба на ИКТ во настава.
- Најчестата употреба на ИКТ сеуште се манифестира во рамките на традиционалниот модел на настава.
- Наставникот е сеуште доминантна фигура во процесот на настава и сноси најголема одговорност во однос на употребата на ИКТ во



Благодарам на внимание!

radmila.zivanovic@gmail.com

